

ADAM SCHAFF

# WSTĘP DO TEORII MARKSIZMU

*Zarys materializmu dialektycznego  
i historycznego*

\*

*Wydanie piąte  
poprawione i uzupełnione*

Kolekcja  
Emila Kornasia



• KSIĄŻKA i WIEDZA •

---

W A R S Z A W A 1950

## PRZEDMOWA DO PIĄTEGO WYDANIA

Wydanie piąte „Wstępu do teorii marksizmu“ prócz usunięcia szeregu drobnych usterek wprowadza do tekstu wydania czwartego kilka zmian poważniejszych. Przebudowany został rozdział „O roli jednostki w historii“ oraz na nowo napisany rozdział końcowy „Socjalizm i komunizm“. Do rozdziału „Społeczny byt i społeczna świadomość“ dodano nowe ustępy związane z pracami Stalina o językoznawstwie. Również i w rozdziale „Droga do socjalizmu II“ poczyniono szereg zmian idących w kierunku rozbudowy jego treści. Pozostałe poprawki i zmiany noszą charakter bądź stylistyczny, bądź też usuwają drobne usterki merytoryczne.

ADAM SCHAFF

Warszawa, sierpień 1950 r.

## SPIS RZECZY

|                                        |   |
|----------------------------------------|---|
| Przedmowa do piątego wydania . . . . . | 5 |
|----------------------------------------|---|

### CZĘŚĆ PIERWSZA

#### ŹRÓDŁA I HISTORIA MARKSIZMU

|                                                              |    |
|--------------------------------------------------------------|----|
| 1. Trzy źródła i trzy części składowe marksizmu . . . . .    | 7  |
| 2. Leninizm — współczesny etap rozwojowy marksizmu . . . . . | 21 |
| (Losy historyczne teorii marksistowskiej)                    |    |

### CZĘŚĆ DRUGA

#### MATERIALIZM DIALEKTYCZNY

##### I. Marksistowski materializm filozoficzny

|                                                            |    |
|------------------------------------------------------------|----|
| 1. Dwa kierunki w filozofii . . . . .                      | 29 |
| 2. Materialność świata i formy istnienia materii . . . . . | 35 |
| 3. Materia i świadomość . . . . .                          | 45 |
| 4. Obiektywny charakter poznania . . . . .                 | 50 |
| 5. Poznawalność świata . . . . .                           | 55 |
| 6. Rola praktyki w teorii poznania . . . . .               | 69 |

##### II. Marksistowska metoda dialektyczna

|                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Miejsce dialektyki w systemie marksizmu . . . . .             | 76  |
| 2. Wszeczhwiązek i wzajemna zależność zjawisk . . . . .          | 91  |
| 3. Dialektyka a prawo przyczynowości . . . . .                   | 98  |
| 4. Ruch, zmiana i rozwój w przyrodzie i społeczeństwie . . . . . | 121 |
| 5. Prawo przechodzenia zmian ilościowych w jakościowe . . . . .  | 131 |
| 6. Prawo jedności i walki przeciwieństw . . . . .                | 145 |

### CZĘŚĆ TRZECIA

#### MATERIALIZM HISTORYCZNY

|                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Przedmarksowskie teorie społeczne i znaczenie teorii materializmu historycznego . . . . . | 161 |
| 2. Społeczny byt i społeczna świadomość . . . . .                                            | 168 |
| 3. Rola idei w rozwoju społeczeństwa . . . . .                                               | 184 |

|    |                                                                                    |     |
|----|------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4. | Rola jednostki w historii . . . . .                                                | 195 |
| 5  | Teoria formacji społeczno-ekonomicznej . . . . .                                   | 212 |
| 6. | Klasy, walka klasowa i państwo . . . . .                                           | 225 |
| 7. | Droga do socjalizmu. I . . . . .                                                   | 241 |
| 8. | Droga do socjalizmu. II . . . . .                                                  | 260 |
| 9. | Socjalizm i komunizm — fazy rozwojowe społeczeństwa komu-<br>nistycznego . . . . . | 305 |
|    | Wykaz lektury pomocniczej . . . . .                                                | 315 |